

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 31 okt. 1955

*'s Morgens te 11 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Algera, Beel, Beyen (alleen bij de morgenvergadering), De Bruijn, Cals, Donker, Van de Kieft (alleen bij de middagvergadering), Luns, Staf, Suurhoff, Van Thiel, Witte en Zijlstra (afwezig zijn de Ministers Kernkamp en Mansholt).

Secretaris: J. Middelburg.

3. Buitenlands beleid

d. *De verhouding tot Indonesië* (#Zie ook notulen MR 7/11/55, punt 3c.)

Minister *Luns* deelt mede, dat de nieuwe zaakgelastigde van Indonesië direct met de vraag bij hem is gekomen of hij kon bevestigen, dat de Nederlands-Indonesische besprekingen in november zullen worden gehouden. De Minister heeft geantwoord, wat hij in New-York aan Anak Agung had gezegd. Er komt n.l. een Indonesische Ambassadeur in bijzondere missie en met hem zal besproken worden, wanneer, hoe, en waar en waarover besprekingen zullen plaatsvinden. Spreker heeft ook gezegd, dat het niet juist is een Ministersconferentie te houden als deze niet behoorlijk ambtelijk is voorbereid. Het is intussen wel duidelijk geworden, dat het tegenwoordige Indonesische Kabinet een buitenlands politiek succes wil en wel over een wijziging van de financieel-economische overeenkomst (Finec), wat zijn nationalistische voorganger niet heeft kunnen bereiken. Zij zullen dan op de schuldenregeling en op andere zaken van de Finec komen, die zij in Indonesische zin zouden willen herzien. De Ministers Van de Kieft en Zijlstra zullen respectievelijk de financiële zijde en de economische zijde van deze kwestie nagaan. Spreker voorziet hierbij de grootste moeilijkheden. In elk geval zal de Indonesische Regering officieel aan de Nederlandse moeten vragen of zij wil afzien van het bij de Staten Generaal ingediende protocol inzake beëindiging van de Unie. Wat de tevoren te regelen kwesties betreft, merkt spreker op, dat Van Krieken nog steeds niet is vrijgelaten, terwijl men van de naar Indonesië terugkerende Ambonezen een spijtbetuiging zou willen vragen. Spreker deelt voorts mede, dat van Indonesische zijde is gevraagd de besprekingen met Nederland in New-York te houden, hetgeen echter niet mogelijk is.

De *Minister-President* merkt op, dat reeds een vorige maal is gezegd, als Indonesië een wijziging van de bestaande regelingen wenst, dat zij dan in Nederland moet komen.

Middagvergadering

3. Buitenlands beleid

h. *Uitlating van Staatsraad over Nieuw-Guinea*

Minister *Luns* heeft met verwondering gelezen, dat Joekes in een vergadering in Rotterdam zich heeft uitgesproken voor het overdragen van de souvereiniteit over Nieuw-Guinea. De *Minister-President* had kort tevoren terloops een overeenkomstige uitlating vernomen, maar had dit van Joekes eerder nooit gehoord. Het kwam voor de oorlog niet voor, dat leden van de Raad van State in het openbaar zo duidelijk een van de Regering afwijkend standpunt verkondigen; na de oorlog is Dr. Meyer Ranneft hiermede begonnen. Minister *Beel* heeft erover gedacht om deze kwestie eens met de Vice-President van de Raad van State te bespreken, maar hij is tot de conclusie gekomen, dat daarvan weinig is te verwachten.

12. *De overbrenging van de Indische Nederlanders naar Nederland* (Brief van de Minister van Maatschappelijk Werk d.d. 25 oktober 1955, nr . U 6283, met bijlage.)

Minister *Van de Kieft* is van mening, dat ons land in korte tijd niet dergelijke aantallen Indische Nederlanders kan opnemen. Spreker stelt in de eerste plaats de vraag of dezerzijds niet te vlug wordt toegegeven aan aandrang uit Indonesië om zeer grote aantallen Indische Nederlanders te laten overkomen

In de tweede plaats vraagt spreker of voor de tijdelijke huisvesting niet ook gebruik kan worden gemaakt van DUW-kampen, die in beheer zijn van Sociale Zaken en Volksgezondheid en die door de geringe werkloosheid thans leeg staan. Spreker doet een beroep op Minister Suurhoff om deze kampen voor de onderbrenging te gebruiken. Tenslotte wijst spreker erop, dat bv. in de belastingdienst direct grote moeilijkheden zouden ontstaan als de 5%-regeling voor voorkeurswoningen voor ambtenaren zou vervallen.

Minister *Witte* is ook verontrust over de huisvestingsmoeilijkheden. Spreker heeft in de nota naar een argumentatie gezocht waarom de Indische Nederlanders in een zo snel tempo naar Nederland moeten komen en waarom zij niet langer in Indonesië zouden kunnen blijven. Het enige argument, dat hij gevonden heeft is het gezagsargument van de Hoge Commissaris, die vanzelfsprekend meer met zijn dan met onze moeilijkheden op de hoogte is. Gezien de woningnood acht spreker het wenselijk de toestroming uit Indonesië zo veel mogelijk te beperken. Hij acht een langere verblijfperiode in contractpensions ook niet erg. Men zal in elk geval moeten aangeven waarom de toewijzing van woningen in dit geval urgenter is dan in andere noodgevallen. Tenslotte onderstreept spreker wat Minister Van de Kieft over de voorkeurswoningen voor de ambtelijke dienst heeft gezegd. Minister *Algera* merkt op, dat in de nota op blz. 2 als vaststaand feit een aantal afvaarten uit Djakarta wordt genoemd, maar dit aantal hangt af van het aantal emigranten, dat naar Australië wordt vervoerd. Wat de financiering van deze reizen betreft merkt spreker op, dat hierbij tekorten op de route Indonesië/Nederland kunnen ontstaan. Spreker is bereid deze ten laste van het Scheepvaartfonds te nemen, indien het Nederlandse emigrantenschepen betreft. Aangezien de vracht in rupiah's wordt betaald, is er thans reeds een belangrijk rupiah-saldo. De *Minister-President* acht dit laatste moeilijk aanvaardbaar. Minister *Algera* vervolgt, dat bij een kleiner aantal afvaarten dan 11 ook buitenlandse schepen gecharterd zouden kunnen worden, maar dit zal niet voor rekening van het Scheepvaartfonds kunnen geschieden.

Minister *Donker* vestigt er de aandacht op, dat met de kwestie van de overkomst van Indische Nederlanders samenhangt, dat bij een aantal hunner ook gezinsleden van Indonesische nationaliteit behoren. Daarnaast zijn er mensen, die na de soevereiniteitsoverdracht voor de Indonesische nationaliteit hebben geopteerd, maar die later hiervan spijt hebben gekregen (zgn. spijtoptanten). Het is opmerkelijk, dat bij toelating van Indonesiërs in het algemeen weinig motivering wordt gegeven, maar spreker meent, dat de betrokkenen steeds de indruk hebben, dat het in Nederland beter is.

Minister *Suurhoff* antwoordt op de vraag van Minister Van de Kieft, dat enige DUW-kampen op het ogenblik reeds een andere bestemming hebben, terwijl enkele voor werkloosheid in de wintermaanden beschikbaar moeten blijven. Spreker zal deze kwestie nog nader bekijken, maar hij wijst er op, dat niemand weet of de lage stand van het werkloosheidscijfer blijvend is.

De *Minister-President* is van oordeel, dat de overkomst van de Indische Nederlanders naar Nederland moet worden afgeremd. Terwijl in ons land de woningnood nog steeds scherp gevoeld wordt, melden vele Indische Nederlanders, die in Indonesië nog werk hebben en een woning en ook geen gevaar lopen, zich voor overbrenging naar ons land, hetgeen vaak ook een gevolg is van eenzijdige voorlichting. Uit rapporten van een scheepsarts, die aan boord van de Johan van Oldenbarneveldt is geweest, blijkt voorts, dat vele Indische Nederlanders door hun overkomst naar Nederland niet gelukkiger zijn. Het is voor vele Indische Nederlanders beter dat zij in Indonesië blijven. Men zal daarom de overkomst niet moeten bevorderen en het is

de plicht van de Regering om dit af te remmen. Uit de nota blijkt voorts, dat men het pensioengeld met f. 1 per dag zou willen verhogen. Men komt dan al gauw uit op een bedrag van f. 10.000, dat ten koste wordt gelegd aan een gezin, dat in een contractpensioen komt. Men gaat er verder vanuit, dat als de betrokkenen in de contractpensioenen komen zij niets doen. Gezien het personeelstekort zal moeten worden nagegaan, of zij ook bij de eigen verzorging kunnen helpen.

Minister *Van Thiel* wijst er in zijn antwoord op, dat in de nota geen argumenten zijn gegeven inzake de overkomst van de Indische Nederlanders naar Nederland, aangezien het blijkt, dat zij in feite komen. Aangezien men vastloopt met de onderbrenging, heeft spreker hiervoor de aandacht van de Raad gevraagd. Een aantal hunner is in Indonesië in moeilijkheden gekomen, omdat zij eerst uit hun werk zijn gezet en hun daarna de woongelegenheid is ontnomen. Van de 900, die met de jongste reis van de Waterman in Nederland zijn gekomen, hadden 850 geen woongelegenheid in ons land. Van hen, die overkomen, heeft 15% een overtochtsvoorschot ontvangen. Spreker meent, dat het enige is om te trachten een noodoplossing te vinden.

De *Minister-President* acht het van primair belang, dat het aantal boten, dat men laat varen, niet wordt vergroot; spreker heeft echter gezien, dat men de aanvankelijk ingevoerde temporisering van de afvaarten wil opheffen. Minister *Van Thiel* antwoordt, dat hij getracht heeft het aantal afvaarten te temporiseren, maar dat hij daarna gemerkt heeft, dat dit bezwaarlijk uitvoerbaar is. Minister *Luns* meent, dat het een bewuste Indonesische politiek is om de Indische Nederlanders te laten verdwijnen. De *Minister-President* merkt op, dat eerder van actie van Nederlandse zijde kan worden gesproken.

Minister *Van de Kieft* begrijpt de moeilijkheden, maar zou ook op temporisering van de overbrenging willen aandringen. Een andere kwestie is, dat voor het Nederlandse onderwijs in Indonesië grote bedragen worden uitgegeven. Spreker stelt aan de Ministers *Cals* en *Van Thiel* de vraag of men deze uitgaven gaat verminderen. Minister *Cals* meent, dat deze uitgaven automatisch verminderen.

Minister *Witte* acht het betoog van Minister *Van Thiel* sterk. Hij ziet, dat het vraagstuk in twee problemen uiteenvalt n.l. hoe remmen wij de vloed van repatrianten zoveel mogelijk af en hoe huisvesten wij hen, die hier binnenkomen. Hij acht het wenselijk, gezien de woningnood om een overgangskamp voor de Indische Nederlanders te bouwen.

De *Minister-President* vestigt in dit verband nog de aandacht op de ruimte, die beschikbaar is door het leegkomen van sanatoria. Spreker erkent, dat op den duur de overkomst van de Indische Nederlanders, die naar Nederland willen, niet is tegen te gaan, maar zij kunnen in ons land niet opgevangen worden in het tempo waarin zij thans aankomen. Rekening houdende met de woningnood en de opvangmogelijkheden zal men daarom de overbrenging naar Nederland moeten temporiseren.

Minister *Van Thiel* stelt voor de vraag of drie extra-schepen voor dit vervoer gecharterd zullen worden, open te houden; hij zal de Raad hierover nog nader inlichten. Over de andere zaken zal dan nader overleg met de betrokken ministers kunnen worden gevoerd. Minister *Donker* is het niet eens met het beschikbaar stellen van de extra 5% voorkeurswoningen. Minister *Van Thiel* antwoordt, dat hij met Minister *Witte* nog zal nagaan welke andere oplossingen voor de huisvesting kunnen worden gevonden.

- - -